

Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Vurdering til Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen

I. Opdrag

I overensstemmelse med § 57, stk. 2, i Folketingets Forretningsorden har Underudvalget under Udvalget for Forretningsordenen den 19. december 2020 besluttet at udpege undertegnede advokat Jon Lauritzen og advokat Anne Birgitte Gammeljord til som sagkyndige at yde juridisk bistand til udvalget til brug for dets vurdering af, om der med baggrund i Instrukskommissionens beretning er grundlag for at indstille overfor Folketinget, at der rejses tiltale med forventning om domfældelse imod tidligere minister Inger Støjberg (V) for overtrædelse af ministeransvarlighedsloven.

II. Grundlaget for besvarelsen

Vi har til brug for vores vurdering gennemgået Instrukskommissionens Beretning ("herefter Beretningen"), bind 1, kapitel 1-7, og bilag og forklaringer knyttet hertil i Beretningens bind 2-5 og 7, i det omfang vi har fundet grundlag herfor. Herudover har vi bl.a. gennemgået den af Rigsretten den 22. juni 1995 afsagte dom over forhenværende justitsminister Erik Ninn-Hansen i anledning af den af Folketinget den 11. juni 1993 truffne beslutning om at rejse tiltale til straf for overtrædelse af § 5, stk. 1, i lov om ministres ansvarlighed og relevant juridisk litteratur, herunder Jens Peter Christensen, Ministeransvar, 1997.

III. Konklusion

Det er vores vurdering, at Beretningen er grundig, velskrevet og med en god beskrivelse af den tankegang, som har ført til de af Instrukskommissionen foretagne bevisvurderinger og bevisafvejninger. Vi lægger derfor Instrukskommissionens

faktumbeskrivelse, bevisvurderinger og bevisafvejninger til grund for vores vurderinger. Vi har således ikke fundet grundlag for at tilsidesætte de af Instrukskommissionen foretagne bevisvurderinger, herunder af de af tidligere minister Inger Støjberg afgivne forklaringer, af notatet af 2. februar 2016, af ordningen af 10. februar 2016 og af Line Skytte Mørk Hansens forklaringer.

Samlet set er det vores vurdering, at der på baggrund af Beretningen er grundlag for at rejse tiltale mod tidligere minister Inger Støjberg for Rigsretten vedrørende indkvarteringsordningen og dens administration (se forhold 1 nedenfor), og at der er en rimelig formodning om, at Rigsretten, hvis Instrukskommissionens bevisvurderinger ikke ændres, eller nye afgørende beviser fremkommer, vil finde, at der foreligger forsæt eller grov uagtsomhed, hvorved tiltalen kan føre til domfældelse.

IV. Vedrørende Indkvarteringsordningen og dens administration (forhold 1)

Efter vores vurdering består tidligere minister Inger Støjbergs overtrædelse af ministeransvarlighedsloven objektivt set i udstedelsen af den af 10. februar 2016 undtagelsesfrie instruks til Udlændingestyrelsen om adskillelse af alle de af instruksen berørte par, hvilken instruks var klart ulovlig og i strid med uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet, en krænkelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og Børnekonventionen samt i strid med de formelle og processuelle krav, der stilles både efter dansk forvaltningsret og Menneskerettighedskonventionen.

Vi har som følge af konklusionen fundet, at vi kan rådgive Underudvalget uden at tage stilling til Instrukskommissionens synspunkt om manglende hjemmel i udlændingelovens § 42 a, stk. 7, til at gennemføre en adskillelse af de asylsøgende par.

Det fremgår af Beretningen, at tidligere minister Inger Støjberg mundtligt var advaret om, at en ordning uden undtagelser ville være ulovlig, og at hun klart tilkendegav, at hun ville have en undtagelsesfri ordning. Embedsfolk i departementet handlede i overensstemmelse hermed og afgav en undtagelsesfri instruks til Udlændingestyrelsen. Kommissionen har fundet, at det endvidere med en høj grad af sikkerhed kan lægges til grund, at tidligere minister Inger Støjbergs hensigt med praksisændringen den 10. februar 2016 var, at der skulle ske en undtagelsesfri adskillelse af parrene, og at det i hvert fald lægges til grund som utvivlsomt, at det må have stået tidligere minister Inger Støjberg klart, at der var en

nærliggende risiko for, at der ville blive iværksat en administration af ordningen svarende til de tilkendegivelser, som hun fremkom med den 10. februar 2016. Henset til tidligere minister Inger Støjbergs gentagne tilkendegivelser om, at hun ville have alle parrene adskilt, er der ifølge Beretningen ingen tvivl om, at hun også må have accepteret dette som et muligt udfald af tilkendegivelserne.

Det er på ovennævnte baggrund vores vurdering, at tidligere minister Inger Støjberg var ansvarlig for, at Udlændingestyrelsen meget kort tid efter påbegyndte den klart ulovlige adskillelse og indkvarteringsordning.

Ved vores vurdering af, om adfærden falder ind under ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, har vi overvejet, om den ulovlige indkvarteringsordning alvorligt kan bebrejdes tidligere minister Inger Støjberg. Vi har i den forbindelse på baggrund af Rigsrettens afgørelse af 22. juni 1995 overvejet, om ministeren har forfulgt usaglige formål, forholdets tidsmæssige udstrækning og konsekvenserne for de berørte.

Et ønske om at beskytte mindreårige mod tvangsægteskaber/tvangssamliv (barnebrude) er i sig selv et sagligt formål. Dette saglige formål kan imidlertid ikke varetages gennem en undtagelsesfri ordning, som er i strid med uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning, pligtmæssigt skøn og proportionalitet, som udgør en krænkelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og Børnekonventionen, og som er i strid med de formelle og processuelle krav, der stilles både efter dansk forvaltningsret og Menneskerettighedskonventionen. På baggrund af Beretningen er det vores vurdering, at ordningen ikke kan anses for sagligt begrundet.

I forhold til konsekvenserne for de berørte har vi, henset til intensiteten af de indgreb, der var en følge af ordningen, og til, at der var tale om en gruppe af mennesker, som må antages at have været i en sårbar situation, fundet, at adskillelsen kunne medføre alvorlige skadevirkninger for de berørte.

Vi er opmærksomme på, at den tidsmæssige udstrækning i denne sag ikke har samme varighed som i Rigsrettens sag fra 22. juni 1995. Vi finder imidlertid ikke, at dette forhold – ud fra en samlet vurdering af sagen – kan føre til, at adfærden ikke betragtes som værende tilstrækkelig kritisabel til, at der ikke foreligger en strafbar adfærd efter ministeransvarlighedsloven. Ved vurderingen af den relevante tidsmæssige udtrækning har vi derudover fundet, at det bør indgå, at tidligere minister Inger Støjberg ikke tog initiativ til, at der blev udstedt retningslinjer for en ændret administration af indkvarteringsordningen.

Det bemærkes i den forbindelse, at ministeransvarlighedsloven kan bringes i anvendelse på medvirken, jf. ministeransvarlighedsloven § 3, nr. 3, såfremt tidligere minister Inger Støjberg har medvirket til en underordnet handling og fremmet handlingen ved ikke i rimeligt omfang at fastsætte retningslinjer.

ooOoo

Det er således vores vurdering vedrørende forhold 1, at der foreligger en så kritisk adfærd, at § 5, stk. 1, i ministeransvarlighedsloven må anses for at være overtrådt.

V. Oplysninger til Folketinget (forhold 2)

Instrukskommissionen har fundet, at tidlige minister Inger Støjberg ikke kan have været i tvivl om, at hendes beskrivelse under samråd AT og AU den 1. juni 2017 af den ordning, der den 10. februar 2016 blev fastlagt i pressemeddelelsen, var urigtig og misvisende, og at den urigtige og misvisende beskrivelse af disse forhold senere blev gentaget i flere folketingsbesvarelser og efterfølgende samråd.

Instrukskommissionen har desuden fundet, at tidligere minister Inger Støjbergs omtale af fire piger, som var blevet ”reddet”, var misvisende og med til at tegne et billede af ordningens virkning, som hun ikke havde grundlag for at sige noget om, og at oplysningen fremkom, uden at hun havde undersøgt eller iværksat undersøgelser af omstændighederne i disse sager, som viste et klart andet billede end det, hun gav udtryk for.

Vi har overvejet, om disse forhold kunne begrunde et særskilt ansvar efter ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, uafhængigt af lovens § 5, stk. 1, jf. ovenfor vedrørende forhold 1. Vi har fundet, at forhold 2 har en nær sammenhæng med vurderingen af instruksen og den ulovlige administration og som følge heraf, at de urigtige oplysninger og misvisende oplysninger efter vores vurdering bør indgå som skærpende omstændigheder til belysning af forhold 1 på samme vis, som det skete i Rigsrettens dom fra 22. juni 1995.

VI. Oplysninger til Folketingets Ombudsmand (forhold 3)

Vi mener ikke på baggrund af Instrukskommissionens bevisvurderinger, at der er tilstrækkeligt grundlag for, at der kan rejses sag mod tidligere minister Inger Støjberg for afgivelse af urigtige og misvisende oplysninger til Folketinget Ombudsmand.

VII. Betydningen af en anden bevisvurdering eller nye beviser

I forbindelse med vores vurdering har vi taget det forbehold, at Rigsretten kan ændre Instrukskommissionens bevisvurderinger, eller at der kan fremkomme nye afgørende beviser.

Det kan ikke udelukkes, at Rigsretten foretager en anden bevisvurdering end Instrukskommissionen, eller at der for Rigsretten fremkommer nye afgørende beviser, men kvaliteten af Instrukskommissionens arbejde og omfanget af det materiale, som er inddraget, indebærer efter vores opfattelse, at det er mindre sandsynligt, at Rigsretten vil foretage en anden bevisbedømmelse, eller at nye afgørende beviser vil kunne føre til en frifindelse.

VIII. Betydningen af at der alene foreligger en delberetning

Instrukskommissionen har alene afgivet en delberetning, idet Instrukskommissionen endnu ikke har udarbejdet bind 6, som bl.a. vil indeholde Instrukskommissionens retlige vurderinger af offentlige ansattes ansvar. Vi må derfor tage et forbehold for, at det i bind 6 anførte kan ændre ved vurderingen af de afgivne advarsler og deres klarhed samt få betydning for vurderingen af, hvorvidt der af tidligere minister Inger Støjberg er afgivet urigtige og misvisende oplysninger til Folketinget og Folketingets Ombudsmand.

København, den 6. januar 2021

Jon Lauritzen
Advokat (H), partner
DLA Piper Denmark

Anne Birgitte Gammeljord
Advokat (H), partner
Roving & Gammeljord